

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Departement van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjhabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 11

NOVEMBER 2025

BESIGHEIDSTUDIES V2

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur voordat jy die vrae beantwoord.

- Hierdie vraestel bestaan uit DRIE afdelings en dek TWEE hoofonderwerpe.

AFDELING A: VERPLIGTEND

AFDELING B: Bestaan uit DRIE vrae.

Beantwoord enige TWEE van die DRIE vrae in hierdie afdeling.

AFDELING C: Bestaan uit TWEE vrae.

Beantwoord enige EEN van die twee vrae in hierdie afdeling.

- Lees die instruksies vir elke vraag aandagtig deur en neem deeglik kennis van wat vereis word.

LET WEL: SLEGS die antwoorde op die eerste TWEE vrae gekies in AFDELING B en die antwoorde op die EERSTE vraag gekies in AFDELING C sal nagesien word.

- Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is. GEEN punte sal toegeken word vir antwoorde wat verkeerd genommer is NIE.
- Behalwe waar ander instruksies gegee word, moet antwoorde in volsinne wees.
- Gebruik die puntetoekenning en aard van elke vraag om die lengte en diepte van 'n antwoord te bepaal.
- Gebruik die tabel hieronder as 'n riglyn vir punte- en tydstoekenning wanneer jy elke vraag beantwoord.

AFDELING	VRAAG	PUNTE	TYD (minute)
A: Objektiewe-tipe vrae VERPLIGTEND	1	30	20
B: DRIE direkte/indirekte tipe vrae KEUSE: Beantwoord enige TWEE.	2	40	70
	3	40	
	4	40	
C: TWEE opsteltipe vrae KEUSE: Beantwoord enige EEN.	5	40	30
	6	40	
TOTAAL		150	120

- Begin die antwoord op ELKE vraag op 'n NUWE bladsy, byvoorbeeld VRAAG 1 – NUWE bladsy, VRAAG 2 – NUWE bladsy, ensovoorts.
- Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
- Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1**

1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoorde en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld, 1.1.6 D.

1.1.1 Die ... dien as die grondwet van 'n maatskappy.

- A aanvanklike openbare aanbod
- B memorandum van inkorporering
- C prospektus
- D kennisgewing van inkorporering

1.1.2 Zonke het die reg om die naam en handelsmerk van Fruit and Veg Afleweringmaatskappy te gebruik aan Tiny verkoop in ruil vir 'n ... -fooi.

- A tantieme
- B huur
- C konsessiereg
- D uitkontrakterings

1.1.3 'n ... toon aktiwiteite wat voltooi moet word.

- A Sakeplan
- B Verslag
- C Aksieplan
- D Tydlyn

1.1.4 Oplossings wat afwyk van die norm, en wat nie volg wat algemeen gedoen word nie, staan as ... bekend.

- A konvensioneel
- B roetine
- C nie-konvensioneel
- D kreatiewe denke

1.1.5 Een van die oorsake van stres in die werkplek is ...

- A werknemers wat ernstig siek is.
- B raadgewende kundiges.
- C die evaluering van die noodplan van die besigheid.
- D ongunstige werksomstandighede.

(5 x 2) (10)

- 1.2 Voltooi die volgende stellings deur die woord(e) in die lys hieronder te gebruik. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (1.2.1 tot 1.2.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.

strooibiljet; publieke; krisis; skyfies; sleg; ekwiteitskapitaal; stres; goeie; engelbefondsing; privaat

- 1.2.1 Zanele-handelaars mag nie aandele aan die algemene publiek aanbied nie. Dié verwys na 'n ... maatskappy.
- 1.2.2 Mnr. Veejay, 'n welgestelde entrepreneur, het ... voorsien in ruil vir 'n aandeel in die besigheid.
- 1.2.3 Simcock Tech Wear Klerasie het 'n dun stukkie papier gebruik om hul produkte te adverteer. Dit staan as 'n ... bekend.
- 1.2.4 Die leier van M&M Finansiële Dienste het baie take om in 'n kort tydjie te doen. Dit veroorsaak ...
- 1.2.5 'n Goeie etiese praktyk is deel van ... besluitneming in besigheid.

(5 x 2) (10)

- 1.3 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat ooreenstem met 'n term in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A–J) langs die vraagnommers (1.3.1 tot 1.3.5) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.3.6 K.

KOLOM A		KOLOM B	
1.3.1	Gantt-grafiek	A	gebruik roetinemetodes om probleme op te los
1.3.2	Nie-verbale aanbieding	B	vind plaas wanneer 'n besigheid die aantal werkers in die besigheid of organisasie verminder
1.3.3	Kreatiewe denke	C	toon die duur van die taak/element
1.3.4	Gedragkode	D	'n stel waardes wat moreel aanvaarbaar binne 'n sake-organisasie is
1.3.5	Werkloosheid	E	inligting word deur middel van gedrukte materiaal oorgedra
		F	'n stel reëls en verantwoordelikhede van 'n organisasie of besigheid waaraan die werknemers moet voldoen
		G	toon al die take wat gedoen moet word
		H	inligting word deur middel van mondelinge aanbiedings gekommunikeer
		I	gebruik nie-roetine metodes om probleme op te los
		J	vind plaas wanneer werknemers hul werk as gevolg van bedanking of aflegging verloor

(5 x 2) (10)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B

Beantwoord ENIGE TWEE vrae in hierdie afdeling.

LET WEL: Dui die VRAAGNOMMER van elke vraag wat jy kies duidelik aan. Die antwoord op ELKE vraag moet op 'n NUWE bladsy begin, byvoorbeeld VRAAG 2 op 'n NUWE bladsy, VRAAG 3 op 'n NUWE bladsy.

VRAAG 2: BESIGHEIDSGELEENTHEDE

- 2.1 Noem enige VIER stadiums van 'n aksieplan. (4)
- 2.2 Beskryf kortliks aspekte wat in die prospektus ingesluit moet word. (6)
- 2.3 Identifiseer die entrepreneuriese eienskappe in die stellings hieronder.
- 2.3.1 Die bestuurder van GM-staalvervaardiger het nie hoop verloor toe die wêreldwye tariewe die plaaslike besighede bedreig het nie. (2)
- 2.3.2 Zuko verskaf spesiale materiaal soos veselglas vir kliënte wat nie die oorspronklike materiaal kon bekostig nie, te midde van markonsekerheid (2)
- 2.4 Verduidelik die doel van 'n sakeplan. (6)
- 2.5 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vraag wat volg.

TELLY GADGETS (TG)

Telly Gadgets is 'n nuutgestigte besigheid wat in die vervaardiging van TV-toestelle spesialiseer. Ntombi, die eienaar van TG, het navorsing gedoen om haar teikenmark te identifiseer. Sy het ook sommige van haar oorspronklike sakeplanne as gevolg van nuwe tegnologie verander.

- 2.5.1 Identifiseer TWEE faktore uit die scenario hierbo wat oorweeg moet word voordat die besigheid begin word. Motiveer jou antwoord deur uit die scenario aan te haal.

Gebruik die tabel hieronder as 'n RIGLYN om VRAAG 2.5.1 te beantwoord.

FAKTORE WAT OORWEEG MOET WORD VOORDAT DIE BESIGHEID BEGIN WORD	MOTIVERINGS
1.	
2.	

- 2.6 Bespreek hoe die aanbieder die volgende visuele hulpmiddels moet voorberei: (6)
- 2.6.1 Skyfies (4)
- 2.6.2 Plakkate (4)
- 2.7 Gee raad aan die besigheid oor die wetlike vereistes van die naam van die maatskappy. (6)

[40]

VRAAG 3: BESIGHEIDSROLLE

- 3.1 Noem enige VIER eksterne oorsake van verandering. (4)
- 3.2 Beskryf kortliks die oorsake van konflik in die besigheid. (6)
- 3.3 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

MAKROS VERVAARDIGER (MV)

Makros Vervaardiger is 'n nuutgestigte besigheid wat in die vervaardiging van sjokolade spesialiseer. Hulle het ernstige uitdagings teëgekóm, insluitend masjinerie wat breek, bestuurders wat nie bekwaam of doeltreffend is nie, asook kragonderbrekings.

- 3.3.1 Noem die TWEE voorbeelde van krisis uit die scenario. (2)
- 3.3.2 Bespreek die belangrikheid van stres hantering in die werkplek. (4)
- 3.4 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

EUGENE CREATIVES (EC)

Eugene Creatives spesialiseer in die vervaardiging van kuns en skeppings. Die bestuur van EC wil die struktuur van die besigheid verander om digitale dienste in te stel. Hulle het vir al die teenstrydige en ondersteunende idees vir hierdie ontwikkeling gevra. Hulle het ook besluit om kundiges te nooi om hulle te help om hul uitdaging te hanteer.

- 3.4.1 Identifiseer TWEE probleemoplossingstegnieke wat deur EC gebruik word. Motiveer deur uit die scenario aan te haal.

Gebruik die tabel hieronder as 'n RIGLYN om VRAAG 3.4.1 te beantwoord

PROBLEEMOPLOSSINGS- TEGNIKE	MOTIVERINGS
1.	
2.	

- 3.4.2 Verduidelik die voordele van kreatiewe denke in die werkplek. (6)
- 3.5 Bespreek die funksies van werkplekforums. (6)
- 3.6 Beveel maniere aan om krisis in die werkplek te hanteer. (6)

[40]

VRAAG 4: DIVERSE ONDERWERPE: BESIGHEIDSGELEENTHEDE

- 4.1 Noem enige VIER sleutelfaktore vir sukses. (4)
- 4.2 Beskryf kortliks die redes waarom entrepreneurs dalk besluit om 'n bestaande besigheid te koop. (6)
- 4.3 Lees die scenario hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

DIEP GESPREK ONTWERP (DGO)

Sandra, die eienaar van DGO, wil kliëntediens in die stad van Johannesburg verbeter. Sy oorweeg dit om befondsing van welgestelde sakelui te bekom om die aanvangskoste van die aankoop van 'n perseel te dek. DCD stel ook tydelike werknemers aan om koste te bespaar. Betaal insetkoste soos lone, telefoon en ander uitgawes.

- 4.3.1 Haal TWEE redes aan waarom die besigheid befondsing moet bekom. (2)
- 4.3.2 Verduidelik toelaes as 'n bron van befondsing. (4)
- 4.4 Beveel areas aan vir verbetering op sleutel suksesfaktore. (4)

BESIGHEIDSROLLE

- 4.5 Beskryf kortliks die DRIE stadiums van ontwikkeling. (6)
- 4.6 Identifiseer die beginsels van professionalisme en etiek wat deur Donald Enterprise in ELKEEN van die stellings hieronder toegepas word.
- 4.6.1 Nomsa demonstreer altyd 'n kombinasie van tegniese vaardigheid en die vermoë om effektief te kommunikeer. (2)
- 4.6.2 Ahmad, die spanleier, deel nooit die werknemers se besonderhede met 'n ander spanlid nie. (2)
- 4.7 Bespreek strategieë wat besighede kan gebruik om globalisering te hanteer. (6)
- 4.8 Beveel maniere aan waarop besighede 'n omgewing kan skep wat kreatiewe denke in die werkplek stimuleer. (4)

[40]**TOTAAL AFDELING B: 80**

AFDELING C

Beantwoord EEN vraag in hierdie afdeling.

LET WEL: Dui die VRAAGNOMMER van die vraag wat kies is, duidelik aan. Die antwoord op ELKE vraag moet op 'n NUWE bladsy begin, byvoorbeeld, VRAAG 5 op 'n NUWE bladsy, VRAAG 6 op 'n NUWE bladsy.

VRAAG 5: BESIGHEIDSGELEENTEHED (MANIERE OM 'N BESIGHEID TE BEKOM)

Entrepreneurs wat 'n konsessie (franchise) koop, moet die betekenis van 'n konsessie verstaan. Hulle moet ook beide die voordele en nadele van die konsessie verstaan. Besighede wat wil afskaal en fokus op die kernaspek van die besigheid, sal die minder kritieke bedrywighede uitkontraakteer. Die huurooreenkoms beskryf die hoofverantwoordelikhede en kontraktuele regte van die huurder.

Skryf 'n opstel oor die maniere om 'n besigheid te bekom waarin jy die volgende aspekte insluit:

- Brei uit oor die betekenis van 'n konsessie as 'n manier om besigheid te verkry.
- Verduidelik die voordele en nadele van konsessies.
- Bespreek die voordele van uitkontraktering.
- Adviseer besighede oor die kontraktuele implikasies van huurkontrakte.

[40]

VRAAG 6: BESIGHEIDSROLLE (PROFESSIONALISME EN ETIEK)

Besighede word vereis om hul bedrywighede op 'n etiese en professionele wyse uit te voer. Besighede moet weet hoe effektiewe sakepraktyk uitgevoer moet word. Etiese teorieë lei besighede en individue wanneer hulle moreel korrekte besluite moet neem. Wanneer 'n besigheid gestig word, moet 'n mens die voordele van etiese sakeondernemings verstaan.

Skryf 'n opstel oor professionalisme en etiek waarin jy die volgende aspekte moet insluit:

- Beskryf die verskille tussen *professionalisme* en *etiek*.
- Bespreek maniere waarop professionele, verantwoordelike, etiese en effektiewe sakepraktyk uitgevoer moet word.
- Verduidelik kortliks die DRIE teorieë van etiek wat op die werkplek van toepassing is.
- Gee raad aan besighede oor die voordele van etiese sakeondernemings.

[40]

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 150